

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 652, Datë 10.10.2019

“Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 10.10.2019, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e “Raportit mbi hetimin paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”.

Bazë ligjore: Neni 9, neni 24, shkronja d, neni 26 dhe neni 43, pika 1, i ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit mbi hetimin paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, si dhe Relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;

VËREN SE:

I. Procedura e ndjekur:

1. Bazuar në ankesat e paraqitur pranë Autoritetit të Konkurrencës nga ndërmarrja Tosk Energji SHA (Tosk) dhe Al.Global Oil SHA kundrejt ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd (Bankers), lidhur me abuzimin me pozitën dominuese të kësaj të fundit, filluan procedurat për vlerësimin e ankesës në respektim të Ligjit Nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.
2. Pas shqyrtimit të Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm “Mbi ankesat ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd, në mbështetje të nenit 42, pika 1, nenit 9 dhe nenit 24, (shkronja d), të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për Mbrojtjen e

Konkurrencës” (i ndryshuar), Komisioni i Konkurrencës me anë të Vendimit nr. 575, datë 03.12.2018 “Për hapjen e hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto” (të ndryshuar), me propozim të Sekretariatit, vendosi: hapjen e procedurës së hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto.

3. Duke qenë se në ankesat e depozituara nga ndërmarrjet është kërkuar dhe marrja e masave të përkohshme ndaj ndërmarrjes Bankers, Autoriteti i Konkurrencës më datë 11.12.2018 realizoi një seancë dëgjimore me ndërmarrjen Bankers dhe Tosk, të cilat paraqitën pretendimet e tyre përpara Komisionit të Konkurrencës.
4. Bazuar në nenin 44 të ligjit nr. 9121/2003, Komisioni i Konkurrencës, me Vendimin Nr. 578, datë 20.12.2018 vendosi marrjen e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD, vendim i cili i është njoftuar ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD, nëpërmjet shkresës nr. 607/12 prot, datë 20.12.2018.
5. Lidhur me zbatimin e vendimit të mësipërm nga ana e ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD, Komisioni i Konkurrencës është shprehur me anë të Vendimit nr. 603, datë 21.03.2019 “Mbi zbatimin e vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 578, datë 20.12.2018 “Për marrjen e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD”.
6. Në vazhdim të procedurës, në zbatim të Vendimit nr. 575, datë 03.12.2018 të Komisionit të Konkurrencës, bazuar në nenet 35 dhe 36 të Ligjit Nr. 9121/2003 dhe Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 11/1, datë 15.01.2019 "Autorizim inspektorësh", Inspektorët e Autoritetit, gjatë periudhës së hetimit paraprak proceduan me kryerjen e inspektimeve pranë ndërmarrjes nën hetim Bankers Petroleum Albania LTD, e cila ushtron veprimtarinë e saj në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, si dhe ndërmarrjes Tosk Energji SHA.
7. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit Nr. 9121/2003, janë kërkuar të dhëna dhe informacion me nga: ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD, ndërmarrja Tosk Energji SHA, nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN), DPD, DPT dhe Albpetrol SHA.

II. Analiza e konkurrencës

II.1 Tregu përkatës

8. Në zbatim të ligjit nr. 9121 datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.

9. Aktiviteti i prodhimit dhe tregimit të naftës bruto në vendin tonë, gjatë periudhës nën hetim, është kryer nga tetë ndërmarrje. Pavarësisht se sipas të dhënave vetëm njëra prej ndërmarrjeve (Bankers Petroleum) rezulton të ketë pjesën më të madhe të prodhimit të naftës, ekzistojnë edhe disa ndërmarrje të tjera që e realizojnë këtë aktivitet, pavarësisht se në një masë shumë të vogël. Sasia e naftës së prodhuar varet nga rezervat natyre të vendburimeve përkatëse të naftës nga ku rezulton se vendburimi që zotëron ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd ka rezervat më të mëdha të naftës në vendin tonë.
10. Për sa më sipër, në rastin tonë, *treg përkatës të produktit do të konsiderojmë tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto.*
11. Ndërmarrjet që operojnë në tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto në vendin tonë e ushtrojnë aktivitetin e prodhimit të naftës në vendburimet e naftës, të cilat gjenden apo janë të shpërndara në të gjithë territorin e vendit. Prandaj, *tregu përkatës gjeografik në rastin tonë përfshin territorin e Republikës së Shqipërisë.*
12. Sa më sipër, *treg përkatës është tregu i prodhimit dhe tregimit të naftës bruto në territorin e Republikës së Shqipërisë.*

II.2 Marrëveshja hidrokarbure

13. Albpetrol SHA ka lidhur Marrëveshje Hidrokarbure për vendburimin e Patos-Marinzës me ndërmarrjen Bankers Petroleum Albania LTD (ish Saxon International Energy Ltd), marrëveshje kjo e miratuar me VKM nr. 477, datë 16.07.2004 “Për Miratimin e Marrëveshjes për zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në vendburimin e Patos-Marinzës”, të ndryshuar.
14. Nëpërmjet kësaj Marrëveshjeje Hidrokarbure Kontraktori Bankers i bashkohet Albpetrolit për kryerjen e operacioneve hidrokarbure duke u bërë palë gjithashtu dhe në Licencë Marrëveshjen e datës 7 qershor 2004, dhënë Albpetrolit nga Ministria dhe AKBN (ish AKH).
15. Kontraktori ka të drejtën ekskluzive të zhvillojë operacione hidrokarbure dhe të prodhojë naftë në zonën e kontratës, zonë kjo e përshkruar në Marrëveshjen Hidrokarbure dhe në Licencë Marrëveshje.
16. Sipas nenit 13 të Licencë Marrëveshjes si dhe nenit 14.3 dhe 21 të Marrëveshjes Hidrokarbure, Kontraktori Bankers në mënyrë që të garantojë shërbimet e kërkuara për Operacionet Hidrokarbure mund të punësojë nën-kontraktorë, por si vetë Kontraktori dhe nën-kontraktorët e tij do t'i japin prioritet mallrave dhe materialeve të prodhuara në Shqipëri nëse këto mallra dhe materiale ofrohen sipas kushteve favorizuese të barabarta në lidhje me cilësinë, çmimin dhe disponueshmërinë, dhe në sasi të kërkuara. Kontraktori do t'i japë prioritet shërbimeve të kryera nga nën-kontraktorë shqiptarë, nëse shërbime të tilla janë ofruar në kushte njëjloj të favorshme në lidhje me cilësinë, çmimin dhe disponueshmërinë që ato ofrohen nga nën-

kontraktorët e huaj. Gjithashtu Kontraktori Bankers do të bëjë tendera konkurrues për ndonjë shërbim të kryer nëse shërbime të tilla priten të kalojnë dy milion \$US. Në këto raste Albpetroli mund të ndjekë hapjen e ofertave për të gjithë tenderat e tillë.

17. Në çdo rast të kryerjes së shërbimeve lidhur me operacionet hidrokarbure nga nënkontraktorë të punësuar, çdo përgjegjësi dhe detyrim mbi kryerjen e tyre është e Kontraktorit Bankers. Gjithashtu Kontraktori informon Albpetrolin me të gjitha aktivitetet që do të kryhen sipas Marrëveshjes dhe do të lejojë përfaqësuesit e tij të inspektojnë operacionet hidrokarbure.
18. Bazuar në nenin 2, pika 2.3/(d) të Marrëveshjes Hidrokarbure, në përputhje dhe me nenin 3.2/(d) të Licencë Marrëveshjes, palët kanë të drejte ekskluzive: ta përdorin për llogari të vet, ta shesin, shkëmbejnë, eksportojnë, ta nxjerrin ose posedojnë naftën e prodhuar nga zona e kontratës dhe të marrin fitim dhe të drejtën e pronësisë ndaj kësaj nafte të prodhuar. Gjithashtu sipas pikës 2.10 të Marrëveshjes Hidrokarbure, kontraktori ka të drejtën të marri në natyrë, disponojë dhe eksportojë lirshëm pjesën e tij të naftës nga Zona e Projektit në përputhje me klauzolat e kësaj marrëveshjeje.
19. Një pjesë e të drejtave dhe detyrimeve të Kontraktorit, palë në Marrëveshjen Hidrokarbure, janë të parashikuara në ligjin nr. 7746, date 28.07.1993 "Për hidrokarburet (Kërkimi dhe Prodhimi)", i ndryshuar, ku detyrimi themelor i Kontraktorit është zhvillimi i vendburimit dhe maksimizimi i prodhimit të hidrokarbureve duke respektuar në të njëjtën kohë legjislacionin shqiptar, por edhe praktikatat më të mira që pranohen përgjithësisht në industrinë ndërkombëtare të naftës.
20. Në bazë të nenit 3 "Pronësia mbi hidrokarburet", të ligjit nr. 7746/1993 "Për hidrokarburet.." të gjitha depozitimet e hidrokarbureve që ekzistojnë në gjendjen e tyre natyrore në shtresë, që shtrihen brenda juridiksionit të Shqipërisë, duke përfshirë zonat detare, janë pronë ekskluzive e shtetit shqiptar, i cili përfaqësohet nga Ministria përkatëse dhe të gjitha këto burime do të përdoren për dobinë e popullit shqiptar.
21. Në vijim, sipas nenit 5, pika 3/c, të ligjit për hidrokarburet, një marrëveshje hidrokarbure *"I garanton Kontraktorit të drejtën të shesë apo të tregtojë për eksport apo ndonjë gjë tjetër Hidrokarburet për të cilat ai ka marrë pronësinë sipas Marrëveshjes së Hidrokarbureve, përveç rasteve kur i nënshtrohet të drejtës së porosisë në kushte emergjence si dhe çdo detyrimi që përmban Marrëveshja e Hidrokarbureve për të furnizuar ose për të kontribuar në furnizimin e tregut lokal"*.
22. Sipas kësaj dispozite, e drejta e kontraktorit Bankers, si palë në një marrëveshje hidrokarbure, për të tregtuar lirshëm naftën bruto në pronësi të tij, kufizohet përveçse në kushte emergjence edhe në rastet kur marrëveshja hidrokarbure përmban detyrimin e kontraktorit për të furnizuar ose për të kontribuar në furnizimin e tregut lokal.
23. Sa më sipër, ligji për hidrokarburet i jep të drejtën marrëveshjes hidrokarbure për të vendosur kufizime në formën e detyrimeve ndaj kontraktorit, me qëllim dhënien prioritet ndërmarrjeve vendase të përpunimit të naftës bruto, në kushtet kur

depozitimet e hidrokarbureve janë pronë ekskluzive e shtetit shqiptar dhe këto burime duhet të përdoren në përfitim të popullit shqiptar.

24. Gjithashtu referuar nenit 3 të ligjit të hidrokarbureve, nenin 13 të Licencë Marrëveshjes, neneve 14.3 dhe 21 të Marrëveshjes Hidrokarbure, si dhe qëndrimit të mbajtur nga AKBN (Shkresa e AKBN nr. 4266 prot., datë 17.05.2017, drejtuar ndërmarrjes Bankers) rezulton se, në respektim të ligjit, Licencë Marrëveshjes dhe Marrëveshjes Hidrokarbure duhet t'i jepet prioritet shërbimeve të kryera nga nënkontraktorët shqiptarë, duke konsideruar që depozitimet e hidrokarbureve janë pronë ekskluzive e shtetit shqiptar dhe këto burime duhet të përdoren në përfitim të popullit shqiptar.

II.3 Vlerësimi i Pozitës Dominuese

25. Vlerësimi i pozitës dominuese në treg është hapi i parë për të vazhduar me analizën e nenit 9 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar), për sjellje të mundshme antikonkurrese në treg. Përkufizimi i pozitës dominuese është përcaktuar në nenin 3, pika 5 të ligjit, përkatësisht: “Pozitë dominuese” është ajo fuqi ekonomike e mbajtur nga një ose më shumë ndërmarrje, që i jep atyre mundësinë për të penguar konkurrencën efektive në treg, duke i bërë ato të afta të veprojnë, për sa i takon ofertës ose kërkesës, në mënyrë të pavarur nga pjesëmarrësit e tjerë në treg, si konkurrentët, klientët ose konsumatorët.
26. Sipas ligjit nr. 9121, nuk është e ndaluar pozita dominuese nga një ose disa ndërmarrje në treg, por zotërimi i pozitës dominuese i jep ndërmarrjeve një detyrim të veçantë për të mos abuzuar me këtë pozitë dominuese që zotëron dhe të mos kryejë sjellje të ndaluara në treg, veçanërisht nga ato të përcaktuara në nenin 9, pika 2 të këtij ligji.
27. Kriteret kryesore të vlerësimit të pozitës dominuese të një ose më shumë ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të ligjit janë: pjesët e tregut përkatës, pengesat në hyrje në tregun përkatës, konkurrenca potenciale, fuqia ekonomike dhe financiare, varësinë ekonomike të furnizuesve të blerësve, fuqinë kundërvepruese të blerësve; zhvillimin e rrjetit të shpërndarjes; karakteristika të tjera të tregut përkatës.
28. Sipas sasisë totale të naftës bruto të prodhuar në Shqipëri, për vitin 2016 ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD zë rreth XXX të tregut përkatës, ndërsa në vitet 2017 dhe 2018 ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD zë përkatësisht XXX dhe XXX të tregut, ndërsa për periudhën Janar-Prill 2019 zë XXX të tregut përkatës duke qenë kështu prodhuesi më i madh i naftës bruto në vend për të tre vitet dhe duke paraqitur një qëndrueshmëri të pjesëve të tregut në vite. Pra vëmë re se pjesa e tregut të ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD ka patur një rënie të vogël nga viti 2016 duke ruajtur pjesën e tregut për vitet 2017 dhe 2018. Ndërsa volumi i prodhimit ka pësuar rënie nga viti 2016 në vitin 2018. Gjithashtu, rezulton se vetëm ndërmarrja Bankers Petroleum kryen operacione të eksportit të naftës bruto.

29. Gjatë periudhës nën hetim në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto kanë operuar kryesisht shtatë kompani, të cilat kanë nënshkruar Marrëveshje Hidrokarbure me Albpetrol SHA për prodhimin dhe zhvillimin e vendburimeve ekzistuese të naftës dhe gazit. Marrëveshjet Hidrokarbure jepen për një periudhë që nuk i kalon 25 vjet. Duke qenë se burimet natyrore të hidrokarbureve janë të kufizuara në numër dhe marrëveshjet për zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në vendburim janë me afate shumëvjeçare (deri në 25 vjet), mund të themi që barrierat për hyrjen e konkurrentëve në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto janë barriera natyrore më tepër sesa ligjore. Gjithashtu, hyrja në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto dhe nënprodukteve të saj kërkon investime të mëdha, investime të cilat përbëjnë barriera të larta ekonomike për hyrjen në tregun përkatës.
30. Aktiviteti i prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto në vendin tonë pavarësisht se kryhet nga tetë ndërmarrje (duke përfshirë edhe Albpetrol), vetëm njëra prej tyre, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD rezulton të ketë pjesën më të madhe të prodhimit të naftës (rreth XXX), ndërsa ndërmarrjet e tjera kanë një pjesë shumë të vogël, prandaj konkurrenca në këtë treg është në nivele të ulëta. Sasia e naftës së prodhuar varet nga rezervat natyre në vendburimet përkatëse të naftës nga ku rezulton se vendburimi që zotëron ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka rezervat më të mëdha të naftës në vendin tonë.
31. Konsumatorët e naftës bruto (rafineritë që bëjnë përpunimin e naftës) nuk zotërojnë fuqi kundërvepruese për t'u marrë në konsideratë, pasi edhe pse ata mund të kalojnë drejt furnizuesve të tjerë (prodhuesit e tjerë) ata nuk mund të plotësojnë të gjithë nevojat e tyre për shkak të pjesës së vogël të naftës bruto që prodhuesit e tjerë mund t'u ofrojnë. Prandaj burimi kryesor me naftë bruto për rafineritë e përpunimit të naftës është nafta e prodhuar nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD.
32. Duke marrë parasysh pjesët e tregut përkatës të ndërmarrjeve, barrierat për hyrjen në treg (ligjore dhe ekonomike), konkurrencën potenciale, fuqinë kundërvepruese të blerësve dhe qendrueshmërinë e pjesëve të tregut në vite, bazuar në nenin 8 të Ligjit Nr. 9121/2003, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka pozitë dominuese në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto në Republikën e Shqipërisë.

II.4 Sjellja e ndërmarrjes në treg

33. Nga të dhënat e administruara gjatë hetimit vërehet se ndërmarrja Bankers eksporton pjesën më të madhe të prodhimit dhe konkretisht XXX të prodhimit gjatë vitit 2016, XXX të prodhimit gjatë vitit 2017, XXX të prodhimit gjatë vitit 2018 dhe XXX të prodhimit gjatë periudhës Janar-Prill 2019. Për tre vitet e fundit, nga viti 2016 – 2018 dhe periudhën Janar-Prill 2019, ndërmarrja Bankers Petroleum eksporton nga XXX - XXX të prodhimit të saj të naftës bruto.
34. Sipas Programeve të Punës dhe Buxhetit të Bankers-it për vitet 2016-2019, programe këto të aprovuara nga Albpetrol dhe AKBN, mbi kontratat e lidhura midis Bankers

dhe ndërmarrjeve përpunuese të naftës bruto, përse i përket përqindjes së shitjeve të parashikuara në tregun vendas rezulton se pjesa më e madhe e shitjeve, sipas kontratave të lidhura është për eksport, duke mos iu përmbajtur parashikimeve të Programeve të Punës dhe Buxhetit.

35. Çmimi i shitjes së naftës bruto nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd ka ardhur në rritje nga viti 2016 në vitin 2018. Çmimi i shitjes së naftës bruto brenda vendit nga kjo ndërmarrje rezulton të jetë më i ulët se çmimi i eksportit të naftës bruto për vitet 2017, 2018 dhe periudhën Janar-Prill 2019. Ndërkohë që sipas informacionit të depozituar në Autoritet nga ndërmarrja Bankers, kjo e fundit pretendon se aplikon çmime të njëjta për shitjen e naftës bruto brenda vendit dhe për eksport.
36. Në Republikën e Shqipërisë, ushtrojnë aktivitet të përpunimit të naftës bruto katër rafineri nga të cilat rafineria më e madhe është Rafineria e Ballshit (Kombinati i Përpunimit të Thellë të Naftës në Ballsh), e cila operohet nga ndërmarrja Tosk Energji. Kapaciteti përpunues i Rafinerisë së Ballshit është XXX Ton Naftë Bruto në vit. Bazuar në kushtet aktuale të rafinerisë ajo është e gatshme që të përpunojë rreth XXX Ton Naftë Bruto në ditë ose rreth XXX Ton Naftë Bruto në Muaj. Në rafinerinë e Ballshit janë të punësuar XXX punëmarrës.
37. Rafineria e dytë më e madhe në vend është rafineria e Fierit (Uzina e Përpunimit të Naftës në Fier) që operohet nga ndërmarrja Al.Global Oil SHA. Kapaciteti maksimal përpunues mujor i saj është XXX MT/muaj dhe minimumi i punimit të fabrikës është XXX MT/muaj. Në rafinerinë e Fierit janë punësuar mbi XXX punonjës.
38. Ndërmarrja Bankers ka lidhur me ndërmarrjen Tosk kontratën e shitjes së naftës bruto datë 01.05.2018 për furnizime për periudhën maj - dhjetor 2018 ku parashikohet një sasi prej XXX MT/muaj +/- XXX në muaj me një çmim prej XXX të Brent-it. Nga vlerësimi i informacionit të siguruar rezulton se ndërmarrja Tosk është furnizuar me sasi më të vogla se sasi të parashikuara në kontratën e lidhur me Bankers. Kjo mënyrë furnizimi ka sjellë fikjen XXX herë të rafinerisë së ndërmarrjes Tosk gjatë vitit 2018, në një kohë shumë të shkurtër, ku shkaku kryesor i fikjes ka qenë mosfurnizimi me lëndë të parë, naftë bruto.
39. Në kontratën e furnizimit me naftë bruto lidhur nga ndërmarrja Bankers me Tosk Energji, për vitin 2019, parashikohet një sasi më e vogël se kontrata e vitit 2018. Konkretisht për muajin Janar: XXX metrik ton +/- XXX; për muajin Shkurt: XXX metrik ton +/- XXX; për muajt Mars-Dhjetor: sipas marrëveshjes midis palëve, dhe me një çmim prej XXX të Brent-it, ndërkohë që kontrata e vitit 2018 parashikonte një sasi prej XXX metrik ton +/- XXX në muaj me një çmim prej XXX të Brent-it. Këto janë sasi të pamjaftueshme për funksionimin normal të Rafinerisë, ndërkohë që Tosk ka kërkuar një furnizimin me sasinë e nevojshme prej XXX MT/muaj me një çmim prej XXX të Brent-it dhe me të njëjtat kushte si të kontratës së mëparshme.
40. Sipas kontratës së vitit 2019 lidhur ndërmjet Bankers dhe Tosk Energji, për muajin Mars-Dhjetor sasia e furnizimit do të përcaktohet sipas marrëveshjes midis palëve,

duke e lënë atë të papërcaktuar. Bazuar në nenin 773 të Kodit Civil, paragrafi i parë: *“Kur nuk është përcaktuar sasia e furnizimit nënkuptohet se marrëveshja është për sasinë që përkon me nevojat normale të palës që furnizohet deri në kohën e përfundimit të kontratës”*. Kjo nënkupton faktin që sipas marrëveshjes së lidhur, Bankers duhet të furnizojë Tosk me një sasi naftë bruto e cila do të përmbushë nevojat normale të Rafinerisë së Ballshit.

41. Referuar informacionit të depozituar nga Tosk, për shkak të mos furnizimit me naftë bruto Rafineria e Ballshit është fikur XXX herë gjatë katër mujorit të parë të vitit 2019.
42. Nafta bruto është lënda e parë pa të cilën procesi i rafinerisë nuk mund të kryhet. Për rrjedhojë mos furnizimi me sasinë e nevojshme me naftë bruto dhe shpërndarje/alokim të furnizimit në shkelje të nevojës për furnizim të ndërmarrjes Tosk, fut në kolaps funksionimin e rafinerisë së Ballshit, e cila ka nevojë për furnizim ditor prej XXX ton në ditë. Sasia e furnizuar aktualisht nga Bankers, rezulton të jetë totalisht e pamjaftueshme për të mundur ndezjen e rafinerisë së Ballshit, kjo e fundit operon vetëm në kushtet e një furnizimi linear dhe periodik gjatë një muaji. Mos furnizimi në sasinë e nevojshme, me lëndën e parë (si input thelbësor) nga ana e Bankers, e cila ka pozitë dominuese në prodhimin e naftës bruto, shkakton kolaps në proceset e tjera të përpunimit dhe shitjes nga ana e Tosk duke sjellë në mënyrë të përshkallëzuar, daljen jashtë tregut të kësaj ndërmarrjeje.
43. Ndërmarrja Bankers ka lidhur me ndërmarrjen Al.Global Oil SHA kontratën e shitjes së naftës bruto datë 01.04.2018 për furnizime për periudhën prill - dhjetor 2018. Kjo kontratë nuk parashikon sasinë e furnizimit, ndërsa çmimi i shitjes është i njëjtë me atë të Tosk, prej XXX të Brent-it. Kapaciteti maksimal përpunues mujor i Rafinerisë është XXX Mt/muaj dhe minimumi i punimit të fabrikës është XXX MT/muaj, ndërkohë që ndërmarrja Bankers e furnizon me vetëm XXX Mt/vit.
44. Për periudhën 1 Janar – 31 Dhjetor 2019 Bankers ka lidhur kontratë me Al.Global Oil SHA, me një sasi mujore të naftës bruto minimumi XXX MT +/- XXX dhe maksimumi XXX MT +/- XXX, me një çmim prej XXX të Brent-it, ndërkohë që minimumi i punimit të fabrikës është XXX MT/muaj dhe kapaciteti përpunues është XXX Mt/muaj.
45. Për sa i përket marrëveshjes së lidhur për vitin 2018 midis Al.Global.Oil dhe Bankers, e cila ka sasi të pacaktuar furnizimi me naftë bruto, bazuar në nenin 773 të Kodit Civil, paragrafi i parë, Bankers-it i lind detyrimi të furnizojë Al.Global.Oil me një sasi naftë bruto e cila do të përmbushë nevojat normale të Rafinerisë së Fierit, gjë e cila sipas Al.Global.Oil nuk është përmbushur.
46. Lidhur me problematikën e mësipërme të rafinerive vendase, UPN Fier dhe KPTHN Ballsh, AKBN me shkresën Nr. 4266 Prot., datë 17.05.2017, drejtuar ndërmarrjes Bankers, është shprehur se: *“Në mënyrë që këto rafineri të funksionojnë me një kapacitet të plotë, nevojitet një furnizim prej më shumë se XXX MT në muaj. AKBN*

konstaton se aktualisht Bankers Petroleum ka dedikuar vetëm (XXX-XXX) të prodhimit të saj mujor, ndërsa pjesa më e madhe e prodhimit eksportohet jashtë territorit të Shqipërisë. Eksportimi i pjesës më të madhe të naftës së prodhuar nga kompania Bankers ka vendosur në një situatë të vështirë operacionale e financiare rafineritë vendase....”.

47. Nëpërmjet kërkesave të përsëritura për informacion ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD i është kërkuar paraqitja e të gjitha kontratave të lidhura me kontraktorët/nënkontraktorët vendas dhe të huaj, për shërbimet që ju ofrohen, si dhe analiza e kostos sipas elementeve që përcaktojnë çmimin e shitjes së naftës bruto. Në vijim të kësaj kërkesë Bankers ka kërkuar shtyrjen e afatit të dorëzimit të dokumentacionit të kërkuar nga AK, kërkesë e cila u mor në konsideratë nga Autoriteti, duke iu caktuar një afat i dytë.
48. Në vijim Bankers, ka kërkuar sqarime lidhur me kërkesën e AK-së sa i përket kontratave të lidhura me kontraktorët/nënkontraktorët vendas dhe të huaj, duke u shprehur se kjo kërkesë nuk është specifikuar qartë në mënyrë që shoqëria Bankers të vlerësojë se cili informacion është i nevojshëm dhe cili jo, duke kërkuar që të specifikohet natyra/lloji i kontratave të shërbimit që kërkohet të vihen në dispozicion të AK-së. Për sa i përket kërkesës për analizën e kostos sipas elementeve që përcaktojnë çmimin e shitjes së naftës bruto, Bankers shprehet se kjo analizë nuk do i shërbejë kuptimit të përcaktimit të çmimit të shitjes së naftës bruto, pasi përlogaritja e çmimit nuk bazohet në një metodë tipike kosto plus marzh fitimi, por vetëm nga kushtet e tregut.
49. Lidhur me këtë kërkesë të Bankers vlerësojmë se në funksion të hetimit, i cili ka për objekt tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd, është e domosdoshme paraqitja e kontratave/nënkontratave të shërbimit me objekt kryerjen e operacioneve hidrokarbure, ku përfshihet ndër të tjera edhe prodhimi i naftës bruto si treg produkti nën hetim, si dhe analiza e kostos së produktit naftë bruto.

Referuar sa më sipër sjellja e ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd mund të përbëjë një abuzim me pozitën dominuese që zotëron kjo ndërmarrje, në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, duke krijuar dyshimin e arsyeshëm se mund të jemi para shkeljes së nenit 9, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, të ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 9, nenin 24 shkronja d, nenin 26 dhe nenin 43, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

1. Hapjen e Procedurës së Hetimit të Thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto.
2. Hetimi i thelluar do të përfshijë periudhën kohore nga 1 janari 2016 deri në 31 tetor 2019.
3. Raporti i hetimit të thelluar duhet të paraqitet në Komisionin e Konkurrencës jo më vonë se gjashtë (6) muaj nga marrja e këtij vendimi.
4. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS